

INHOUD

ENTREE 13

I POETSEN

1 KOM BINNEN 19

- 1.1 Klein huis 19
- 1.2 Het hart in huis 20
- 1.3 Geur 21
- 1.4 Ventileer 22
- 1.5 Chaos 23

2 POETSGEREI 27

- 2.1 Poetsgerei 27
- 2.2 Soda 28
- 2.3 Microvezeldoekjes 29
- 2.4 Dweil 30
- 2.5 Harde borstel 31
- 2.6 Poetsmuziek 32

3 AAN DE SLAG 35

- 3.1 Hopeloze klussen 35
- 3.2 Stofzuigen 36
- 3.3 Ramen zemen 38
- 3.4 Houten vloer 38

4 ONTSPULLEN 41

- 4.1 Verzameldrang 41
- 4.2 Ontspullen 42

Het huis 44

5 KEUKEN 47

- 5.1 Afwassen 47
 - Vaatwasser 47
 - Met de hand 48

Afwassen met zand 50

- 5.2 Fruitvliegen 52
- 5.3 Koelkast 53
- 5.4 Keukenrol 54
- 5.5 Kruisbesmetting 55
- 5.6 Oven 56
- 5.7 Luxaflex 58

6 WC 61

- 6.1 Staand plassen 61
- 6.2 Wc-borstel 63

7 SLAAPKAMER 67

- 7.1 Beddengoed 67
- 7.2 Slaapkamervloer 68
- 7.3 Ventileer 69
- 7.4 Bed opmaken 69

8 KINDERKAMER 73

- 8.1 Wat kan je kind? 73
- 8.2 Speelgoed 75
- 8.3 Schadelijke stoffen 75
- 8.4 Sporttas 77
- 8.5 Huislaaf 78

Heeft je moeder je geleerd 79

9 BADKAMER 83

- 9.1 Douchedeurtjes 83
- 9.2 Ventileer 84

10 WERKKAMER 87

- 10.1 Hulp 87
- 10.2 Plastic bakjes 88
- 10.3 Systematisch antirommel
stappenplan 89
- 10.4 Hoe houd je het zo? 90
- 10.5 Stimulerende wanorde 91

11 DE WAS 93

- 11.1 De was 93
- 11.2 Goed voor je weerstand 95
- 11.3 Zelfdenkend 96
- 11.4 Okselvlekken 98

De fijne was 100

- 11.5 Was drogen 101
- 11.6 Strijken 103
- 11.7 Strak in de kast 104
- 11.8 Ruilfeestje 105

Tante Batje 106

12 VLEKKEN 109

- 12.1 Vlekken 109
- 12.2 Vlekken in stoffen meubels 111
- 12.3 Vlekken in leren meubels 111
- 12.4 Vlekken in vloerkleed of
vloerbedekking 112

13 GROTE SCHOONMAAK 115

- 13.1 Voorjaarskriebels 115
- 13.2 Voorjaar in de tuin 117

14 BEESTJES 121

- 14.1 Slakkensporen 121
- 14.2 Kat in bed 122
- 14.3 Ongenode gasten 123
- 14.4 Bedwantsen 125

15 HULP IN HUIS EN TUIN 129

- 15.1 Marie Kondo 129
- 15.2 De hulp (M/V) 131
- 15.3 Monteurs 132
- 15.4 Groene tegels 133

16 HET JAAR ROND 137

- 16.1 Sneeuw 137
- 16.2 Barbecueweer 138

- 16.3 Vakantiewas 139
- 16.4 Tuin 140
- 16.5 Kou 141

II TE WAPEN

Poging 1: de bus 144

17 VENTILEREN EN LUCHTEN 147

- 17.1 Ventileren 147
 - Hoe krijg je een beter binnenklimaat 148
- 17.2 Luchten 149
- 17.3 Koolmonoxide 149
- 17.4 Stookkosten 150
- 17.5 Ventilatiesystemen 150
- 17.6 Verouderde ventilatienormen 151

18 POETSGEREI 153

- 18.1 Poetsgerei 153
 - Wat heb je nodig 153
 - Wat moet je altijd in huis hebben 154
 - Handige extra's 155
 - Iets minder handige extra's 155
- 18.2 Soda 155
- 18.3 Groene zeep 157
- 18.4 Schoonmaakazijn 158

19 POETSMANIEREN 161

- 19.1 De juiste volgorde 161
- 19.2 Clean as you go 162
- 19.3 Snelpoetsen 163
- 19.4 De stel-niet-uit-methode 163

III TEN AANVAL

20 HAL, METERKAST, TRAP 169

- 20.1 Hal 169
- 20.2 Meterkast 170
- 20.3 Trap 170

21 WOONKAMER 173

- 21.1 Woonkamer 173
- 21.2 Vloeren 175
 - Stofzuigen 175
 - Soorten vloeren 176
- 21.3 Ramen wassen 177

22 KEUKEN 181

- 22.1 Keuken 181
 - Aanrecht 183
 - Gootsteen 183
 - Kranen 184
 - Snijplank 184
 - Vaatdoek 184
 - Fornuis 185
 - Fornuispitten 185
 - Afzuigkap 185
 - Frituurpan 186
 - Oven en magnetron 186
 - Keukenkastjes en -lades 187
 - Kruidenpotjes 187
 - Keukenvloer 187
 - Ramen en lamellen 187
 - Ventilatiooroster 188
 - Vuilnisbak 188
- 22.2 Afwas 188
 - Vaatwasser 188
 - Met de hand afwassen 189

Afwasmachine 192

- 22.3 Koelkast 193
- 22.4 Vriezer 194

23 WC 197

24 SLAAPKAMER 201

- 24.1 Slaapkamer 201
- 24.2 De linnenkast 203

25 KINDERKAMER 207

- 25.1 Baby-, kinder- en
tienerkamer 207
- 25.2 Schema per leeftijd: wat kan je
kind? 209

26 BADKAMER 213

27 WERKKAMER 217

28 ZOLDER 221

De wasmachine 222

29 DE WAS 225

- 29.1 Was 225
- 29.2 Witte was 227
- 29.3 Zwarte was 228
- 29.4 Was drogen 228
- 29.5 Strijken 229

30 VLEKKEN 233

- 30.1 Vlekken 233
- 30.2 Minivlekkengids 234
- 30.3 Wonderlijke omatips 237

31 DE HULP (M/V) 239

32 GROTE SCHOONMAAK 243

33 ONTSPULLEN 247

- 33.1 Methode 1 247
- 33.2 Methode 2 249

34 MANNEN, VROUWEN, KINDEREN 255

- 34.1 Mannen en vrouwen 255

- 34.2 Kinderen 256

35 BEESTJES 259

- 35.1 Huisdieren 259
- 35.2 Hinderlijke beestjes 260

36 KLUSSEN 265

Onze deur 269

37 TUINTEGELS EN TUINMEUBILAIR 271

IV BONDGENOTEN 275

- Jaarplanning 277
- Wassymbolen 281
- Brandpreventie 284
- Luchtzuiverende plantensoorten 287
- Boeken 289
- Handige websites 291
- Bedankt 293
- Register 295

ENTREE

‘Wasbenzine,’ zegt mijn moeder gedecideerd.

Wasbenzine? Wat is dat ook alweer?

Na even zoeken vind ik nog een bodempje. Het werkt. Het stinkt, maar het werkt. Had ik bijna dure wandelsokken vol klittende blarenpleister weggegooid. Maar na een behandeling met wasbenzine en een wolwas zien ze er weer als nieuw uit.

Hoe wist mijn moeder dat, van die wasbenzine?

‘Geen idee. Gewoon,’ zegt ze.

Gewoon?

Ik wist het niet. Veel mensen weten het evenmin. En dat terwijl ‘wij Nederlanders’ eeuwenlang bekendstonden om onze properheid. Vloeren, kamers en stoepjes waren hier zoveel schoner dan in andere landen dat buitenlandse bezoekers er geregeld hun verbazing over uitspraken en er zelfs in reisjournaals over schreven.

Tijden veranderen. Wie nu buiten de landsgrenzen vertelt dat hij uit Nederland komt kan een opmerking over Wallen, wiet of voetbal tegemoetzien. We zijn niet alleen onze faam van poetsminnende natie kwijt, onze poetszin zelf is onderweg ergens blijven steken. Hedendaagse verlossers mogen dan wel graag roepen dat l-a-n-g-z-a-a-m en a-a-n-d-a-c-h-t-i-g schoonmaken goed en helend is voor hoofd en hart en verheffend voor de moraal, maar eerlijk is eerlijk: poetsen is vervelend en wie zegt dat hij het graag doet liegt of is een serieuze heili-

ge. Er gaan weinig uren in een week en we hebben leukere dingen te doen.

Ben je van na 1980, dan is je kennis van huishouden vrijwel zeker nihil. Je ouders (lees: moeders) die ooit sloofden op brei- en handwerkjes, handwassen en vleesbraadprotocollen vonden het zielig om je dat soort kennis bij te brengen. Ze gaven er zelf ook de brui aan, namen een werkster of verzoenden zich met stoffige, rommelige huizen. Veel kinderen weten niet beter dan dat een wc regelmatig stinkt en een vloer altijd vies is of juist zichzelf veegt.

Dat kan lang goed gaan. Problemen ontstaan pas wanneer stof en vuil zich ophopen en we allergisch worden door welig tierende huisstofmijten. Of wanneer we geen bezoek meer ontvangen vanwege onstuitbare schimmelgroei, stapels was of bergen overvullende spullen.

Dat overkomt meer mensen dan je denkt. Je bent evenmin de eerste die in relatieonweer terecht komt vanwege onverenigbare opvattingen over de gewenste properheidsgraad.

Het goede nieuws: er is iets aan te doen. Het slechte: we moeten een beetje opschieten. Harde basiskennis over poetsen en huishouden, veelal van moeder op dochter of via huishoudonderwijs overgeleverd, dreigt rap te verdwijnen. Voor we het weten is iedereen die ooit de was te bleken legde op een grasveldje overleden. Voor ons overblijvers is een wasmachine vanzelfsprekend en een vaatwasser normaal. Maar hoe we fruitvliegen verjagen, een vlek uit jurk of overhemd krijgen, een vaatdoek wassen of vette oven reinigen is ons doorgaans een raadsel.

Wie denkt dat moderne technologie ons gaat redden, komt van een koude kermis thuis: apparaten kunnen veel maar niet alles, oprukkende robots ten spijt. Een beetje poetskennis heb je gewoon nodig, of je nu wekelijks blijmoedig dan wel vol weerzin je huis aan kant maakt óf je huishouden volledig hebt uitbesteed. Iedereen morst wel eens wijn op het tapijt of werkt van tijd tot tijd een was weg.

Hoe kom je aan informatie, als niemand je heeft leren poetsen? Internet staat bol van de huishoudadviezen, maar veel is onzin en het gros is commercieel vervuild.

Hebben je ouders of grootmoeder het erbij laten zitten of ben je alles al lang weer vergeten? Heb je geen zin in overambitieuze schoonmaakboeken? Dan is dit boek je vriend.

Mijn devies: hoe minder tijd je kwijt bent met huishouden, hoe beter. Weliswaar lijd ik aan een milde variant van smetvrees (zo kan ik geen openbare trapleuning aanraken, bedankt mam!), maar ik heb een hekel aan poetsen, ben chaotisch aangelegd en lid van de gemaksgeneratie: het moet snel en makkelijk. Hoe luier, hoe beter.

In deel I lees je over de voetangels en klemmen die je huishoudpad kunnen, en zullen, bevolken. Er staan ook tips in, die allemaal systematisch en vindbaar terugkeren in deel II en III, die geheel uit praktische aanwijzingen en trucs bestaan. Deel IV bevat de jaarplanning, wassymbolen, informatie over brandpreventie, een lijst van nuttige boeken en handige websites en, onmisbaar, het register.

Ga mee, ik wijs je de weg in de veldslag die poetsen heet.

POETSEN

1

KOM BINNEN

1.1 KLEIN HUIS

'Alleen in een klein huis kan je behoorlijk denken/ de muren zijn dichtbij genoeg,' dicht Judith Herzberg in haar gedicht 'Alleen in een klein huis'. Mooi gezegd. Toch wil iedereen die mag kiezen liever een groot huis. Of bijna iedereen. 'Wat een fijn huis heb jij,' roept een bevriend jongetje, 'lekker klein.' Als jarenlange flatbewoner vind ik mijn rijtjeshuis met zolder, kelder, voor- en achtertuin een wonder van ruimte, maar ik snap wat hij bedoelt. Zelf woont hij in een flinke villa waar je elkaar kwijt kunt raken en spullen zich lijken te vermeerderen in ongebruikte ruimtes.

Ik pas tijdens vakanties regelmatig op in dat soort huizen. Herzbergs dichtregel spookt dan tot vervelens toe door mijn hoofd. Zo'n groot huis voelt als een te wijde jas in de wind. Al die kamers, kasten, stoelen. Al die oppervlaktemeters die gestofzuigd en opgeruimd moeten worden. Al die spullen, aandachtvragers, energievreters.

Er bestaat een tv-programma, *Extreme Home Makeover*, waarin een Amerikaanse familie, door noodlot, ziekte of slecht weer getroffen, binnen een week een compleet nieuw gebouwd huis krijgt, meestal vijf tot tien keer groter dan het oude huis. Daar zijn die families altijd heel blij mee, want ze komen met z'n zevenen of negenen uit een stacaravan, bouwvallige blokhut of op instorten staand krot. Ik vraag me altijd af wie die nieuwe huizen gaat poetsen. Keuken, woon- en slaapkamers hebben de afmetingen van een sportveld, er is een muziekkamer, computerruimte en fitnesskelder en iedere bewoner krijgt stevast

een eigen badkamer. Dat allemaal schoonmaken kost meer dan een paar uur per week. Tijd die de bewoners toch al niet hebben omdat ze voor hun gehandicapte kind moeten zorgen, twee banen hebben of minderbedeelde buurtgenoten helpen.

Een royaal huis met tuin, veranda of dakterras doet ook mij watertanden. Maar als ik me vervolgens voorstel dat ik er echt woon lijkt het me minder leuk. Elkaar ontlopen is niet altijd een voordeel, een huis inrichten, opruimen en schoonhouden best moeilijk. Daar kun je mensen voor in dienst nemen, maar een ingehuurd kracht brengt geen ziel in huis. Dat doen de mensen die er wonen. Een groot huis vraagt veel ziel.

1.2 HET HART IN HUIS

Is het de bank? De eettafel, de slaapkamer? Het televisiescherm, de laptop of het hoekje met de familiefoto's? Waar zit het hart in huis? Heeft je huis eigenlijk wel een hart? Zo ja, waarom daar?

In mijn vorige huis was het onbetwist de keuken, letterlijk en figuurlijk, al mat hij tweeënhalf bij anderhalve meter, had hij nauwelijks keukenkastjes, was hij raamloos en stond er het allergeedkoopste sociale-woningbouwaanrecht ter wereld in. Je kon er je kont niet keren, bezoek zat op een krukje op de drempel wanneer ik stond te koken – en toch was het de hart-en-zielruimte van mijn huis. Mijn huidige keuken is groter dan de vorige, er zit een groot raam boven het aanrecht en ik fabriceer er nog steeds lekkere dingen. Toch is het niet langer het hart van mijn huis.

Ooit was dit geen vraag. In de tijd dat we vuurplaatsen in huis hadden verzamelden we ons daar vanzelfsprekend omheen. Warmte, licht, gezelschap en voedsel gingen hand in hand. Harde voorwaarden om te overleven. Zit samen eten daarom zo diep in ons DNA?

Na de vuurplaats kwam de schouw, vervolgens de kachel. Centrale verwarming is welbeschouwd een reuzenstap achterwaarts. Je kunt er geen pot thee op warm houden, er niet gezellig samen omheen zitten, ze geeft geen licht, heeft geen kleur en ertegenaan kruipen is niet lekker. Je rug verbrandt en onder tussen bevriezen je voeten. Ik benijd mensen met een open haard of houtkachel in huis, al kleven daar uit milieuoogpunt flink wat nadelen aan.

En opeens is het een ongemakkelijke vraag. Waar bevindt zich nu het hart van mijn huis? De hangbank waar ik met vriendinnen regelmatig de stand van de wereld doorneem? Mijn leesstoel? Ik neig naar de eettafel, waar gegeten en gepraat, gelezen en gelachen wordt. Maar helemaal zeker weten doe ik het niet. En dat zit me niet lekker.

1.3 GEUR

Geur is onzichtbaar maar zet meteen de toon, maakt of breekt een sfeer. Verschaalde rooklucht, schreeuwerige wc-verfrissers of opdringerige parfums kunnen me schielijk op de vlucht jagen. Sommige huizen hebben een geur van zichzelf, los van wie er wonen. Een donkere, vochtige ruimte ruikt anders dan een zonnig onderkomen, hout in huis brengt andere geuren mee dan beton of tegels.

Gelukkig heb je invloed op de geur in huis. Bevalt die je niet of denk je dat er iets te verbeteren valt, kijk dan eerst naar de vloer. Vloerbedekking ruikt snel muf, een ongepoetste vloer idem. Ook een wc kan indringend aanwezig zijn en verspreidt ongepoetst zijn odeur soms tot in naastgelegen ruimtes. Veel mensen lossen dit op door een toiletverfrisser op te hangen, maar dat is, sorry, een flutoplossing. Dan kun je beter wat meer poetsen. Toiletverfrissers bevatten ongezonde en soms giftige ingrediënten waar onze luchtwegen schade van onder vinden.

Sommige printers kunnen een mottige atmosfeer veroorzaken, die duf maakt en hoofdpijn veroorzaakt, waardoor je de neiging krijgt ramen en deuren open te gooien. Doe dat, frisse lucht lost het probleem op. Zet planten* neer, die filteren de lucht effectief.

Geuren uit potjes of flesjes zijn vrijwel altijd chemisch nagemaakt, ook als er 'natuurlijk' op staat. Dat is slecht nieuws voor je longen en slijmvliezen. Wil je toch extra geur in je toilet, kies dan voor etherische olie. Dat is ademhalings-organvriendelijk en ruikt heerlijk.

* Zie de lijst met luchtzuiverende planten